

SEGVRANTÇA RIC. 55

Nola e' dugun gueroo segurantiçaris.

CAP. IV.

Adaquigu, orai darabillagun bicitcea, bicitce gaxtoa dela: eta gutçaz ongui içantecoz, bicitce gaxto haur vici behar dugula.

Ordea pontua da, ea noiz vteico dugun. Eta çuc dioçu, Guero. Baiña nie diot ecen ez guero, baiña, orai. Dacufagun ea ceinec dioen hobequi, ceinec duen arraçoia. Eta eracufreco ecen nie dudala, eta çu çoacilla, hurg e-guina eta bide errealetic eta çabaletic aldazua eta errebelatua. Erradaçu behin, eguitceco huntean sarçhu baiño lehen. Çuc baiçioçu ecen, guero onduco çarela, guero behar diren deçarguac, eta eguin bideac eguinen diturçula. Non duçu Guero horren segurantiçaz? Estaquçu, eran comuna den beçala, ezela heritceca beçain gauça seguric, eta orena noiz içanen den beçain gut guertburic?

Gure bicitce huyc haindu emendu flacoa eta eria, ecen ongui mingateera, ecin baiteraraquegu, bihar eguinen dugu, hnelaco, edo 12. ch. in hialaco gauça. Baiña eran behar dugu, 100. sua epistol. done iacuec dioen beçala. *Si Dominus volu- cap. 4.*
erit, & si vixerimus, faciemus hoc aut illud. Bal-

S E G V R A N T C A R I C : 57

berrearequin iñthafetas daudecilla, meça ençongabe, bella eganean vizen dute: iñzaguetiaz, ez eta hai, alfo den leceuan, amegat eta iuranteoes eguren dute, etagnero errarrendute. Baldiña ez añaicoriz ñuengate, hunein gauça appurra garte, eta hunein erraxqui egun dudana garte iñthafetas: Bada erramaji deratque een cereñ horren gauça errachean, appurrean eta ttipian cereñ lacotafuna eta iñmeozten mantaz contu garte eguita: erraxqui duçan, aldezarie hoi garte iñfernuraco çarela.

Baldin lantacoze manatu bacineta, egun gurtiaz batuz eidecilla; çuribaten çadonari baret gartean, ofieran lartlu gabe etere eidecilla. Çolico bat, çerdazi egurreco bat, lartu arras berli ere erabi çençalacoda linean, hubeico berree manamendu gartebat, eman iñthafetçen, haditadretçatequeyela mirelbeo, ez complicea; eta ez complice agatic ere içan çenduqueyela çerbat delincuta eta elacuro. Baiña gauça ttipian eta errachean, çagar baten deheçuan, çer defencuça, çer elacuen abal duqueçu?

A danee anhiatz fabore era abantail errecibitu çuen lantacoa gatic, eta guero hequen gurtien buruan, çuhaitz bat teñialatu barteiçon, bertee gurtietarie bat, baiña haren fruituic, etceçala ian, Manamendu erraçã, debeç ^{çer çer çer} çu ttipia ibeni çeruçan; eta gurtiarequit

E

58 EZTVGVLA GVEROCO

ere, et çuen deguiratu, et çuen complicitu, hant-
 si çuen, ian çuen, arraçoiuez beraz, erraztañun
 hura gatic, bera gatic ere, condenatu çuen be-
 re ondoco guztiequin heriotzera: ceten on-
 dococ ere, haren naturaleça hartu bait çu-
 ten. Gauça, debeena, xtripiada, baiña defobe-
 diencia handia. Eta hala iustuqui dago, gure
 contra sententia emana: iustuqui gaudē, be-
 riorcera condenatuac: eta estiaquigu nozco.
 Beraz baldin gurete buruoz contu onic, e-
 man nahi badugu, condenaturic dagoen batec
 beça a, behar dugu, egon bici, eta, gouernatu.

Garcelean dagoenac, iaquiten duenean,
 condenatu dela biciaren gaitzera, norc erra-
 nendu nola trilliteen den? cein gogotatu
 jaitcen den? Hastenda hars beharapin egui-
 ten, aide batera eta bertzera itzuli cen. Eta
 icuññic ezuela erremedioric, ezuela es-
 capalceric; hartzeintu lehentz bertez gogo-
 eta molde barçue. Munduaz era munducoc
 eificen du, ezta hetçaz contutic eguiten. Be-
 re concienziac, bere arimac derouca eguitre-
 co. Bere beccatuac pensatzeintu, ahalic era
 hobrequena cotelfaceintu; batari eta bert-
 ceati barcatamendu escatcençayē. Finean a-
 hal beçanbat, bere concienziac descargaturic,
 eta garbituric, heriotzeari iguriquitcendō.

Bada garcelean condenaturic dagoen hare
 beçala, hala prestaturic, hare diuengogoe-
 tçquin, behar dugu gure ere, egō, bici etaibili,

SEGVRANTÇARIC. 59

hura bihar amuneco beçala, gu ere, ez iaquit noizco, venturaz gaurco, iaicoaz beraz, iaicoaz sententia emanic condenatuac gaudenaz gueroztic,

Sar balitça iusticiac harnar guison garcelean barrera vrcebera condenaturic; eta handic athera balitça galcera egun bat, eta bihar edo berree egun batez bercebat, edo bia. Othe ligateque nehor ere, hequen artean, bixitee lucaaren esperançça iuenic? Edo ceren ez tuten lehena atherarcen, alquena içanen dela legur licenic? Estue vzte. Bada mundu haureza berree gauçatic, gure heriozera condenaturic gaudenon garcele bat baicen. Eta garcele huuetaric atheratcen gaitu iaicoaren iusticiac, egun bat, bihar berree bat: bata lehen, berreea guero, eztaqui nehorre noiz, ezta legurancçatic. Beraz gauden etne, gauden prestic legurancçatic eztenaz gueroztic.

§. 1.

Comunzqui ahotan dabillan solhasa da. Ezaugu guerozo legurancçatic, bethi gara periletan, Era halada eguia. Ceren gutien vzte dugunean, guture gogareuic gaudenesan eta aicinerat ere auzitaz gauçaren eguñteco gogo hartzen dugunean, arrapatzen baicaitu heriotzic.

60 EZTUGVLA GVEROCO

Reclaf. 9.

Nescit homo finem suum, sed sicut pisces capiuntur hamo, & aves laqueo comprehenduntur, sic capiuntur homines tempore malo. Eztaquis guigonac bere hñaren beterric, bafña nola atnuac atcemaiten baititu arrainac, eta hegaztinac segadae; hala guigonac ere atcemaiten bere heriotceac. Arrajña alha denean, bazean dñe checanean, eta bere vñe hobequienic dagonean, atrapatcen du arrañcaleac; eta bai hegaztina ere ihiztarjac. Hala atrapatcen du bada beccatorea ere heriotceac bere beccaturey bere gogarene datchetenean, goçoquienic allia çayenean, eta gutien vñe duenean.

Midicuen errata da, presuna batec, sendoen denean, duela ericeco perñic gñehien. Eta hala noiz eta vñe baituçur, heriotceac çure ganac dagoela vermenic, orduan oh: dago comuniqui hurbilenic. Corrac pagatu dituçunean; etche betria eguin duçunean; vñeac ezondu dituçunean. Finean çure eguitecoey garaituzic, baque on batean taccera, eta çerbait solegu eta plazer çure butuari emaitera prestacean çarenean, han da bere hala heriotcea.

Ezcarat deus ere, beiraquiaren pate garata acc beiraquia bafño perños era hantcorrago. Eztagu beiraquitac heçanbat indar eta sopportu ere.

Auguf. ser.
3. de verbis
Dóm. 10. in.
10

Quid fragilium vase vitreo? Et tamen firmius est durat per secula. Et si casus vitreo vase timentur, sanctus ei & febris non timetur, dicit

SEGVRANTÇARIC. 61

San Agustinec. Cerda beirazco vntcia bñño gauça samurea gorie eta hauts corragoric? Eta alabaiña ailtchateen eta beguiratcen doneau, irauten da mendez mende. Ceren etortcearen perit badu ere ez ordez ezta sincceraren edo çahartcearen perille. Beraz beiraquia haiño perilo, ago gara eta ezteus ago. Ceren belaztoparic, erotiric, edo eritafunic, ez guertharuagaric ere, eta geure buruac ahatic eta hobequiena errecaizatu eta beguiratu agatic ere, adinae berac eramaiten baicaitu.

Bethi goaci, ezera behin ere baratcen.

Quasi aqua dilabimur. Vrasen pare gara: vta beçala hurburteen gara. Corpora nostra rapiuntur, fluminum more. Cure gorpuizac vrla terra beçala dohaci. In idem flumen bis non descendimus: manet idem fluminis nomen, aqua transfusa est. Ezera behinere vr batetã biatan sartcen (dio Senecae) vrasen icena bethi da bar, ez ordea vta. Ceren nola bethi haitoha, eta bethi aldatuaz, ezta behin ere lehena. Ezera bada gu ere, nola bethiere baiçaci, eta bethi aldatuaz, eta muthariaz, ezera behin ere lehenaç. Eta ezpene beha eçaçu, nola presua bat gazteric çahartcera, eta are batçurau vrthetie vrthera ere, aldatcen eta ezekatcen den idurian ere, lehena ezitruclia iartceuden, cein different eguiten den.

Vita nostra nauigans similis est, et namque qui nauigat, stat, iacet, vadit, quin impulsu maris du-

a. Reg. 1.
Senec. epil.
36
Senec. ibi-
dem.

Greg. epil
16. tom. 2

62 EZTVGVLA GVEROCO

eztur. Gure bicitea itzafoz dohanabeçala da (dio San Gregorioe) itzafoz dohana, itzean, edatean, lo datçanean, eta gre iarritic dagoc-nezu ere, bado ha, ezta orduan ere barateen. Ceren vntciac, nahi ezpadi ere berequin baitaraina, Hala garamaçça bada gu ere gueure adinac eta demborac berequin; ezta paufac-erit, ezta guelditcerit eta ez tritaccerit.

Galdeguiten deraççutenean, ceubar vrtthe diturçun, eta ihar deſten duçunean, hogoy edo hogoy eta hamar diturçula, ceren ceure con-tuan hala baititurçun, baditudi ezurçula ongui ihardeſten. Ceren San Agutinez dioen beçala. *Añni noſtri venimus, tu eant, non enim venimus ut ſeruis nobiscum.* Gure vrttheac ethortcen dira ioaiteco, eta ez gurequin egoiteco: iragan dira, beraz ecin detraquegu baitugula. Eza hala baldin vrtthe hequan buruan, jar bagaiteci heçaz, cer eguin diren gogoeran, eztugu deus editenen Aitcitic iccuſſico dugu, ſentitu gabe, ioan çaiçquigula, eta nola ezraqui gula çahartu gazea. *Tempora labuntur, ſacriſque ſeneſcimus annis.* Demborac badohaci, eta vrtthe ic hil batçuez, hotſic eta habarrotſic eguiu gabe çahartcen gara.

Eraicenda, honefaco bici içaru cen hirur-hogoy vrthez, baiña hobequi erran liçque, hil cela hirur hogoy vrthez. Ceren ſortcen garetean, haſten gara hiſcen, orduan abiatcen gara, eta ezcaza behin ere baratcen. Le-

Auguſt. in
plalm. 63.

Ouid. lib.
6. falto.

Vide Au-
guſt in plal
127. 10. 2.

SEGVRANTÇARIC. 63

henichiltcen da haurtafunā: haurtafunaren
 ondoan hiltcen da, morroinafunā: morroin-
 afunarē ondoan hiltcen da gaztetafunā: ga-
 tetafunaren ondoan hiltcen da çahartafunā:
 çahartafunaren ondoan hiltcenda femonta-
 funā. Adin guztiaç eleccarri darraitça: iragat-
 tea eta hiltceaguztia da bat: bata bettearen
 ondoan dohari, halaco moldeç, ecen azqueñ
 adina dathorreneco, accabatu baitirate lehe-
 neco guztiaç. Ceren San Gregorior dioen
 beçala. *Ipsè animè quodidianus deffectus, quid aliud
 est, quam quedam proxima mortis?* Egungia e-
 gunera ahitce eta flatatce hura, cerda, luçar-
 ro hiltce bat baicen? Quia iratchequiric da-
 goenean, bici da, eta orduan hiltcenda, ceren
 orduan ahitcen baita. Erratceaz biciccen da,
 eta erratceaz hiltcenda. Hala bada gu ere,
 bicitceaz hiltçengara, eta hiltceaz biciccen.
 Ceren bicitcen garenean hiltcen baicara. Eta
 cenbatenaz eta guehiago bicitcen baicara,
 banbatenaz heroteeco pareira hurbiltcen a-
 goçgara. Hala erraten du Senetac. *Quodis
 moritur, quodis animè demitur aliqua pars vite.*

Egunero hiltcen gara, ceten egun oro gure
 bicitceari cenbait pochin eta parte guticen
 eta edoquitcen baicaiça. Eta are hæten eta
 handitcen garenean ere, gure biciattipitcen
 eta laburcen da, Berli doha, eta behin ioaneç
 guero, ezta ioan denaren bihurtceric, eta ez
 echorquignaren segmantçaric.

Greg. tom.
 17. Super
 Euang.

Senecè epist
 24.

Pagin-

64 EZTVGVLY GVEROCO

f. 2.

ERraiten ohi dugu. Venturaz egun hillen egara, venturaz bihar, ezaguoren baten segurantzarik: beraz lehen baino lehen, behar dugu bide oncan jarri, enganatuac gurucha ez zaitezin. Huelo erraiten dugu, eta erraitea otigu eguiten dugu; ordea oñratzea beñi ere gueroco ezzen dugu: heriozea çahartceacoeçat, egorzten eta ordenatzen dugu. Ecin finherz deçaquegu, adinac berac accaba artieño, accabatueo garelá. Erran bai nahi dutçun beçanbat: venturaz bihar hillen, venturaz gaur, venturaz ez çahartueo. Ordea çahartueo baiquina beçala gueure gauça guztiac eguin. Gueure nahiarequin batean, gueure guçoac hanbat segurantzac emaiten deracu, non çahartu huteszeo ponturaino, ez carla hillen iduriteen bait çaicu.

Genes. 3.

Erran ceratueñean deçbruaç gure lehenbiceo aita amey. *Nuquamquam moriemini.* Etçarete hillen, finherçi çuren bere hala, eta finherçi ere colpe batez osloqui, dudatu gabe. Eta dembora hartan ezzen hain miresteco, hali finherstea. Ceren nola baitçiren mundueo lehenbiceoac, etçiaquien oraino heriocearen bertinac, etçuten nehor hiltzen cela jeculli, eta halatan ertaxqui enganaru çiruen. Hala bada nahi guinizuzque gu ere enganaru; moide berean nahi lerauquegu guri ere, ezca-

SEGVRANTÇARIC. 65

zela hillen, sinhers araci. Ordea nola gure orai bertceren barthan icouffiz, eta gure barthan ere çaharceaz eta slacatceaz frogatus, bairaquigu segurqui eta guerzinquí, hil behar dugula, ezugula itçarteric, eta ez nehoizco segurantçaric; eciu engana gaitçaque gu, gure lehëbico aita ama hec beçain erraxqui. Gure quicorçar, guri ezcarela hillen sinhers arceitceco, edo sinhiellen harquendu beçala, eraguitceco, bertce bide bat harteen du, bertce loco thailubat iocatcen du, bertce mariaz eta traçaz vfatcen du. Ez osloqui, ez colpe batez, baina oppurbana eta egunetic egunera luçatiz at aparten gaitu. Sinhers arceitcen deracu, ezcarela egun hillen, ezcarela bihar hillen, eta bihar beçain epe luçeric ez, eta ez bihar arteiño bicitceco esperantça ezuenic: era halatzen era handic, nola ez partugu vste egun hillen gacela eta ez bihar ere, bretteengara, segue baiquina beçala, edo seculan, hillen ezcarela, baiquiniaqui beçala.

§ 3.

EZtaquigu noiz hillen garen, eztaquigu noiz içanen den gure azquen egun: ezta betaz araçoin, iaquin deçagun, noiz içanen ezten ere. Ordea badirudi ecen, noiz içanen den ezpadaquigu ere, badaquigula noiz içanen ezten. Ceren errasten dugu ecen

66 EZTVGVLA GVEROCO

guero, berece vrthean onduco garella; orduan huncelaco era halaco descargu eguinen ditugula, beraz badaquigu ezteia auarterainoicanen, bitarican igurifunico çaicula, edo behincçat erraiten era eguiten bedere badugu, baiquiniaqui beçala.

Gue nahi guenduque eguiñ guetue biciteceaz, era bicitecco demboraz, oihal pufcabatez eguiten duguna. Oihalaren parte bar, neurteen era ordenatcen dugu çapataco, bertee parte bar, jacataco, era gaireracoa behar diren, bertee forficcoen eguitcco. Hala bada, oihalaren beçala, guetue biciteceatê ere raun, iabe era nabusi baiquina beçala, ordenatcen dugu biciteceaten parte bar, era parrerit hobretena eragiena, gartetasuna, munduarentçat, eraguero gaireracoa, gairtoena, çahartasuna, laincoarentçat. *Quod in manu fortuna positum est, disponis, quod in tua dimittis*, dio Senecac. Ethorquicuneco gauçac, fortunaren elcuan era venturan daudecinac, nahiditotçu, oraidanic gouernatu; traçatu era destatu; era presentecoac, ceure elcuan ditucunac, vizten ditutçu galtetera: duçunaz eztuçu contutic eguiten, era eztuçunaz, eguiñ gogo duçu miracuitlu. Orai laincoac emaiten derauzquitçun biciteca, ofasuna, indarra, anicea era onbasunac nahiditotçu, laincoaren beraren contra çabiltçala higaru era galdu, eraguero, oraino eman ezterauzquitçunac, era venturaz

Seneca de
breuitate
vite cap. 9.

SEGVRANTÇARIC. 67

emahen ere ezteraux quicunac dioçu ecen,
haren cerbitçuan empletatuco diruçula.
Iccuffaçü ceure infutafuna, delgouernua eta
galtecco bidea.

Niniuitec penitencia eguiteco berrogoy e-
gunen eppa, efpacioa eta seguranteça çurela-
ric, hattara behatu gabe eta azquen egunsten
beguira egon gabe, bere hala, ichenbicio e-
gunezu, hafi ciren penitencia eguiten eta bere
faltèn esse mediatceñ; eta handie eta hala-
ian falharu ciren. Cergatic badaguc ere, ez-
tugu hala eguinen? Cergatic vrei behar dugu
gueroco, ez berrogoy egunen baiffa baton e-
re, segurantçaric ez tuginaz gueroztic?

Noeren demboran, iaten, edaten, iocaten,
dafiçaten, ezconten, fal-erofi eguiten, eta
ethorquicunerat anhitz gauçaren ordena-
cen, penfaccen, eta traçatecu, hari cireja,
hartu eta hondatu çituen vrac. Hala da bada
peril, guercha daqugun çuri ere, gueroue
guerora gabilçanoy. Ceren hec cein guti
çuten, are guc bairugu, hec baiño segurantça
gutiago; eta aiteinerat hobequi behatecn ez-
padugu, galtecco eta fin gaitz eguiteco, idu-
ri, arau eta molde guchi ago.

*Nola gauraco venturaren, venturaz, venturaturic,
galicea garen.*

C A P. V.

Ola gure Iamgoicoa baita hain on, bihotz bera, misericordios, pacienciatu eta ethorcor; erraitenduçu. Anhitzi iguriqui dio eta iguriquiteçen dio çahatu hutesceco ponturaino, naturale çac berac, bere ahala eguin aru eitioz beraz ez tur oraino cer lehraturic, ceren venturaz, hala eguinendu enequin ere, venturaz dioçu. Era eztaquiçu venturac, venteraten locoac, eta tornuac dituelaz?

Hitur ventura molde, hitur ventura fuerce edireiten ditur pontu hunen gainean. Lehenbicioa da, beccatu eguiritic eta anhitza peritolaric beguiratsen eta gnibelateen gainean. Handic erraitenduçu, ez tur beccaturic eguin nahi, ceren venturaz hetan nengoela, berre azquen egunac atrapa ninteçaque. Ez tur ebatñ nahi, ceren venturaz iusticiac atce-man ninteçaque, vrece edo açota. Ez tur iocatu nahi, ceren iocoa ezta erceça, venturaz gal neçaque. Ez tur ezcuetan dudabaz gabetu nahi. Ceren venturaz guero, nahi dudanean,

VENTURATVRIC, GAITCEN GARELA 69

eznuque. Hala erran ceratuegan Virginia euhurtec, Virginia erquet olio esque ethorti ceizteney. *Ne forte non sufficiat & vobis.* Ex-
teratuegu eman nahi, ceichen venturaz guero,
ezquenduque gueuretçat alqui. Hala Dathan
era Adiron bere lagû batuequin lurrac iretsi
eihenran ere, eguin çuten, inguru hartan eir-
renec, handic ihies, etraiten çutela. *Ne forte & nos deglutiat.* Goacin hemeodic, çeren
baldin hemen bagueneunde, venturaz herce
haze beçata, irets guinçaque gu ere burrac.
Hara da ventura ona, etborquicuneco ventu-
ragaitxoue era periletic beguitateen gaitu-
cua.

Mathe. 17.

Nunc. 16.

Bi garrera da, halabet ventura ona, beçatu
eguin ondocoç, eguinen erremediatu na-
lra dabiltxuacua. Ieruffic galdueç goacila,
laincoaren manamendurac hauti ditogula,
Erraiten dugu. Eguinac eguin, ez guchiago.
Airemerat hobequi nahidur governatu; laru-
coari ein çinez, bihozeçco vrriquimendu
batequin nahinatçarica barçcamendu eçatç.
Çeren venturaz halatan barççatueco derant,
halatan içanendu niçaz misericordia. Min-
çarec molde iunex vlatu çuen Daniel Pro-
phetac ere, erranenuean Nabueodonosor
erreguarri. Erregue aparta çaitte cente lehe-
neco bide gaitxoeratic, era eguicun erremu-
na, çaren beharren alderacotçat bihoç bere
era misericordioç. *Et forsitan Deus ignoscet de-*

Daniel 4.

70 GVEROCO VENTYRAN

Istis mib. Eta venturaz halatan Jaincoac batca-
 catuco detanzquitçu centre beccatmac. Hala
 Ninive hiri handi hartaco erregueac ere, en-
 çun çuenean halterre dela haren eta harenen
 contra Jaincoa, manatuçuen hiri guftia, jat-
 cedilla debocinoan eta penitenciaian, gu-
 ftiaç barur cirecilla, eta are abre mutney ere,
 ercequiela eman iatera eta ez edatera, etrait-
 ten çuela.

Ionz 3.

*Quis scit si conuertatur, & ignoscas
 Deus, & veneratur a sacerdotibus suis, & non peribimus?*
 Nore daqui, mehatçatu bagaitu ere
 gueure Jaincoac, eta erran badu ere halterre
 dela gure contra, ea gure vrtiquimendua eta
 penitencia icuffric, icçulico denz bertce al-
 dera, ematuco çaicanz bere colera, eta vrti-
 co gaituenz gaztigatu gabe? Erran baillu be-
 çala. Arraçoinequin da, gure Jaincoa, gure
 contra halterre, araçoinequin mehatçat-
 ten gaitu, eta etraiten deracu gaztigatu nabi
 gaituela. Baiña guztiarequin ere debocino-
 an iat gaitecin, lehen gaitatofunean beçala,
 orai ontafunean emplega gaitecin, eta
 venturas halatan bihorça hausteco çaiça, vt-
 ricalduco gatçaitça, eta batcaticuco deracu.
 Hala errancioen yntici-maçstruac ere, tor-
 mentatua cebillanean, Ionaz Prophetati.
*Quid in fopore deprimeris? Surge & iuuoca Deum
 tuum, si forte cognites de nobis, & non periamus.*
 Cer hatiaz guçona? Cere araç lo? Eztaçu-
 sac ihoçera guçilla? Hare hortie, iat adi

Ionz 1.

VENTURATVRIC, GALTICEN GARELA, 71

Oracinoan, eguioe heute laingoari ohoitz, eta venturaz halatan efcapatuco gaitue. Hala Patriarca Iacobec ere, bere anayaiequin gaizqui ceuean, igorri cerautçan bere anaya hari aitcinoetic presentac, erraiten çuela. *Forsitan propitiabitur mihi.* Venturas hunelatan, present hauçquiu batean barçarucode-
raur, venturaz hunelatan aditçuidetucogara. Haurôa bigarren ventura ona, ontasunean emplegateen dena, falsa eguioac etremedia-
tu nahi dituenarena.

Genef. 31;

Baiña bada bertec bat, hirugarren bat, venturaz gaixoa, luçamenduac bilhaticen dituen, guibelsmendutan dabilana, eta per-
zilic baicen ezten leccuan ere, seguramçac ediren nahi dituen. Erraiten çaitçu çahart-
cen hafi çarela, bi illetan jarri çarela, be-
guiaç lamborcen hafi çaitçuitçula, bidearen bi herenac iragan dituçula, eta baldin hor-
rela çaudela, ceure azquen egunac edireten baçatu, ez venturaz baiña seguraz condena-
tucogarela. Ordea çuc ezuçu hunelacoric sindeçsi nahi, eta ez ençun ere. Aitcitic ceu-
re nahi arequin batean venturaz extela hala-
coric leanen iduriccen çaitçu. Eta erran be-
bar bidean. Venturaz hala içanenda. Ventu-
raz condenatucogara, erraiten duçu, ventu-
raz eznaçz condenatucogara, venturaz etea ha-
facoric içanen.

Genes. 3.

L Ehenbizio guregura, lehenbizio emazteac erran quen. Galdeguin cetaucanean deabtuac Euari, ea cergatic erquen iaten parabisuaren erdian egeoen çuhairz ederharen, fruitu ederharratic ? Ihardetsi quen. *Ne forte moriamur*. Ezcuz iaten, ceren erran baiteraut Iaincoac, baldin iaten badur, venturaz hiltten naicela. Eta ala baita Iaincoac etcioen, halacoric erran; etcioen venturatic aipatu. Garbiqui era segurqui erran cioen, iaten çuen egun berean hiltten ceta; erran nahidu, mortal eguinen ceta, hilquiquen çanen ceta. *In quocumque enim die ca-mederis ex eo morre morieris*. Venturaz hura Euae berac berretu era iratchequi cetaucan, eta bertetura eta iratchetura hartçaz, bete burua eta guzciec ere galdu gunituen.

Genes. 2.

Emazte ezcondu barec, bere senharraz bertocerequin, eta ezcondu gabeac ere, behar eztenarequin, beccatu eguitera, deliberatcen dutenean, ezcondua orkoitcen da bere senharraz, eta bai ezcondu gabea ere, içorratceaz, eta ethoe ahal daquidicayon desohoreaz eta calteaz. Orden hargatic venturatcen dira bata eta baricça ere erraten dutela, venturaz senharzac eztu iaquinen, venturaz eznaiz içorratuco. Ohoñari ere ebaltera dohangan, gogoratcen çaica, escuac
iratche-

VENTURATVRIC GALTZEN GARELA. 73

iratchequi badiatçore , gutiencan bereac emanen deraurçatela , açorca içanen duela. Baiña haxe ere sire consolacendu bere burua , çetaiten duela. Venturaz ez naute atrapatuco , venturaz eznaute sentituco. Hala badague ere , guerotic guerora gabilçanoc , consolacccin ugu guerre buruoc , eta çetaiten dugu. Venturaz huneraiño iguriquit derauraçac , iguriquico derauraçac ere. Venturaz oraicpadur ere içanéduçaitçineraç , onçguieçcogogo. Ezçira oraiño dembora guziac iragan

Bada henen ventura franco , eta ez esperançça eçcañe. Çerda hant? Non da ventuçua? Non da accordua? Çer eguin da adimendua? Çeure salçamendua , hantbat dihoatçunganga , seculacoççar onçguieçcogaiçqui içurica , ibendeççaçula venturan? Ez: iççu pençareñ , ventura horreç , venturaz , ventura gaurra emanen detatçula? Bra noçc bere duen guziaren venturacça , eçhoqueria handia deçça?

Venturaz hunen gaiñean edetçqui çetaitendu san Chriçostomo. *Sed miles , inquit , Deus dedit presidium , ut in ultima sententia confiterentur. Quid igitur , nunquid & tibi dabit? Fortasse dabit , inquit. Cur dicis fortasse? Conspice circumtus. Cogita quod de manu tua deliberas , prouide etiam , de contrario cogita ; & dic. Quid autem si non des? Quid autem , si des? Inquit. Dae qui-*

Chryost.
Hum. 1.
1031. 4.

dem ipse, verum hoc illa certius est veritas. Errai-
 tenduçu eta erranenduçu. Jaincoac anbitzi
 emaiten derane priuilegio haur, gaztean
 gaitxo ičanagatic, iguriquitcen baireraue,
 çahat ditezqueyen arteino, eta orduan behar
 den bidean, penitencia eguinic, salbateen
 baitira. Cer bada çuri halaco priuilegioric,
 edo garaciaric emaren othe deratçu? Erra-
 nenduçu, venturaz bai. Cergatic dioçu, ven-
 turaz bai? Cere n batçutan guettharceen bai-
 ra. Eguiçu gogoeta, ceure arimaz dihoatçula,
 eta penlarçaçu, contrara ere guerra dite-
 queyela. Eta erraçü. Cer ičanenda iguriquit-
 cen ezpaderant? Erranenduçu oraino. Eta
 cer ičanenda iguriquitcen haderant? Iguri-
 qui ahal diaçaiçu. Ordea hobrago, eta segur-
 ago da iguriquico expailleraçü beçala, bicita-
 cea eta goietnarceez. Hunen arauaz erraiten-
 du san Augullinec ere, *Si enim fortissè Dotes*
non perdat nec malos, sine dubio non perdet bonos.
Cur ergo non eligemus, vbi dubitatio nulla est? Bal-
 din Jaincoac venturaz galduco expaditu
 gaitxoac, segura eta duda gabe da, ezitueia
 galduco onac. Cergatic bada ezitugu bat ere
 dudariç ezitueia hauratuco? Cergatic ez cara
 venturac vteiric, segurean iocatuco? Nola
 erraiten baitugu, venturaz iguriquico dera-
 çula jaincoac, derragun (guertha ditequeyen
 gauça baita) venturaz ezteracula iguriquico;
 eta gouerna gairecin, iguriquico expailleracu

August. in
 Plat. 77.

VENTRATYRIC GALTCENGAREIA 75

beçala, eta halutan ez venturan baiña segurean içanen gara.

§ 2.

SEgur beçala dadueat, ifernura Joaiten di-
 Strenqueñenac, guero baten venturan iær-
 ricic, hartan fidacuric eza hartan enganaturic
 joaiten direla. Behinçat hafa ioan cen Euan-
 gelioco aberatz hura. Ceren nola san Lucas
 Euangelistaç erraiten duen beçala, aberatz
 hari vrche ona guertharu baitceican, eta vil-
 du bastuen auitiz, iærri cen here buruare-
 quingogoetan, erraiten çuela. *Quid faciam* Luc. 11.
quia non habeo quo congregem fructus meos? Cer
 eguinendut? Noraso du hunenbar ogui ar-
 no, bihi, frutu eta onhazun? Ezurc edukit-
 ceo læccuric ere. Baiña badaquit, cer egui-
 nen dudan, erraiten dio berriz bete buruari.
 Leheneco bihitreguiac, ardandeguiac, çoroac,
 falac eta gambarac handitucotut, edukit-
 ceo læccua franco-eguinendut. Eza guero
 solegatucoc naiz, ardura guztiaç vreric, pau-
 sacuqus, hartaren gainean çarrico naiz, er-
 raiten dudala neurc baizhan. Orac atleguin
 har deçadan, ianideçadan, edan deçadan, ce-
 ren berdin extur deusen etsaie, ezurc guero-
 coren perlic, badut ethorquicunecoçat be-
 harden complimentu guzta. Bada conu-
 hautan, consuac ongu eguin gabe, cebilla-

76

GVERDCO VENTYRAN

IAC. 11.

Ja, adituçuen cerotic mintçoa. *Sedulo huc tu-
De reperent animam suam à te, que autem parasti
cuius erunt ?* Ha erhoa, cençeu gabea, cer
mintçoaiz ? Cer gogoera darabillae ? Eguin
die hireac, gaur efcatuco çaiçquic heure aci-
maren, gaur gorpuzetic atherarie, etama-
nen derave. Eta guero orduan, vilduric da-
duçan on horiec noreaçat çanen dira ? Er-
hoa deitçen du aherats hura, eta araçoine-
quin. Ceren cer daerhoqueria handiagoris,
gueroço demboraz, bertçeren efcuan eta
ventura dagoenaz, bere efcuan eta segu-
rean baillu beçala, ordenatça baiño.

Ecclef. 3.

Gaitecin beraz bertçeren gaitçen cençça;
deçagun bertçeren periletic athera segurant-
ça, hartçen dugña, efciporu sainduac emai-
ten deracun conseilla. *Non tardes converti ad
Dominum, & ne differas de die in diem, subite
enim ruitis iras illius, & in tempore vindictæ disper-
det te.* Conuerti çaiteci, beçatutariac etçui
çaiteci; eta ezçaçula berant ezteçaçula
egunetic egunera luçat. Ceren gutien vilt-
duçuean, ahantçenic çaudenean, neurria
betheco da, laincoa hafferritico da: eta gue-
ro mendecuzco egunean, herioçceço dembo-
ran, galduco, eta desegunin çaitu. Badirudi
haur eman nabi çuela adircera spiritu sain-
duac berac, errançenean. *Ne dicas amico tuo
vade & reuertere, & eras dabo tibi, cum stesum
posses dare.* Ezteçaçula ceure adifquideari,

Prou. 3.

VENTURAYVRE GALYCFN GARELA. 77

duhala era dathorsela, bilhar emanen dioqu-
na; baldin haduğu ematecoric, emogu be-
rehala. Etran nahidu. Egunen duğun onguia
era onfaluna daginçula fite, guerico ventu-
ran vici gabe, luçimenduran, etarvan ethor-
ritatibih gade.

Egun bacez galdeguin ceracaten Alexan-
dro handiari, ea nolatan erdicitib etairabaci
guen hanbar victoria? haubat on eta onhafun?
haubat hie eta erefuma? Eta ihaz derfi euen
lahurzqui. *Nihil procrastinans.* Ez deus lu-
çatuz, ez deus biharatumeco vici. Eituela
egundaino eguncan, eguin ahalcegan gauça-
ric biharatumeco vici; eticela egundaino
gueroçoa fidate, eta halatan hain irabaci
handiac egunen eticela.

Ezeatitilla beraz gu ere gueroçoa fida.
Ceren gueroçoa hazian, ventura bac ahal ba-
dareque ere, ez ardea seguramçaric; eta er-
hoquena handia da segar beharduen gauça-
ren, ventu an ihentee; biharatumeco ef-
peramçan era penlean vizeca.

*Nola den guero ego gait? ego, beccaturio
ilquicea.*

C A P. VI.

A Nhirzeran ere eferitura fainduan, com-
paratceca da beccatorea, ardi errebela-

78 GVERO AGO GASTZ AGO DELA

tuarequin. Eta arragoiñequin. Ceren anbiez gauçatan haitirudite elccar. Ardia bere laguney azquentcen çaiuean, hataco moidez bidonetic, eta bere ardi lagunen alhapidetic aldaratcen, eta hastantcen da, non guero ago, vrruntcen ago, galitcen ago, eta errebelatcen ago baita. Diru bar edo echaztun bat galteen duçunean, han berean galdu cenduen leccuan guelditcen da, eta bai edireien ere, ezta bera handic higitcen. Baitia ardia orenetic oranera, leccuz aldaratcen da, oihanean barrenago sartcen da, beñi eta galitcen ago eta errebelatcen ago da. Hala bada beccatorea ere, guero etaguzogalitcen ago, errebelatcen ago, eta bere aztura gaixtoetan barrenago da. Hargatic erran çuen erregne

Pfa. 111.

Dauitec. *Erravi sicut ovis qua pergit.* Errebelatu nintcen eta galdu, ardia beçala. Ceren beccatu bai eguin çuenean, bere hala, berree batetan, behaztopatu, eta erori baitcen.

Ardia errebelatu berrian da, erraxenic editeiteco, eta incontrateco, eta bai candela ere, itaungui berrian, oraino horiz gabea denean, berrixluteco, eta iratchequiteco. Hala da bada beccatorea ere beccatu eguin berrian, gaientic eta prestenic beccatutic ilquizeco.

Sagarroya, bere eguitez ere, nequez erditcen da, haina are, bere faltaz nequezago. Ceren nola larçuan baita latz, eta gaitaina

BECCATVTIC ILQITCEA. 79

carloz beçala, puntaz, eta arantceez berthea, era vmeac ere, bera beçala jarçaz, eta arantceçuar baitic; vme hec erdi beharduenean here arantceez, eta carloez min eguiteç diocce, eta halatan minari errendauric, erditceco meneratcen denean, barrenac farceintu eta han ahal beçanbat eduquitçeinu. Era nola hala daduçan bitartean ere, handitceç, eta gogortcen bastira vme hec; eta alabaina erdi behar, edo bil; handic azquenean, harti baten contra permaturic, lehen eguinen cen baino nequez ago, era penaz ago erditceen da. Bada haur heror obra onen eguitceco, luçamenduran dabilin, beçatoroa baithan ere guert hatceen da. Ceten nola conuertitceca, era obra onen eguitceca, erditcebat beçala baita, halatan, conbatonaz, eta guelçago baitago, handitceçaz obra on herçaz, nequez ago erditceen da. Beraz kanelaran, lehen baino lehen içanen da ho herentia, eta çirax-ene obra onen eguitceca, eta beccatvtaric ilquitceca.

çure lurreaz, çure baimendu, eta licencia çibe, etche bat hasten deratçuenan, çeren çaldia obraren acabatceca viz baciniceca petil baillaque, açcometa lijaççuen çuen ditela ler hazen gainean, hartaracotçat, açcienduric beçala, ordenatcen du legueac, egorz ahal deçaqueçula obra berria. Hala eguin behar da bada beccatvtetan, eta beccatvtuceco obratun ere; berri diseino egotci behar

f. de nouis
operis
nuncijs L. Præ-
tor.

80 CVERO AGO GAITZ AGO DELA

dira-eren bertela nabicodu deabruea aco-
meratu eta alegatu, obra zaharri dela, eta
hartan zuten duela.

§ 1.

ERrazago bada ere on habituaren atherar-
cea, era coberatcea, salduaren baino, e-
ditzen da guztia egun ere bere onac habi-
ten beçala, salteen ere dituenic. Eta haut
beror guertzatzen da animaco gauretan ere
Veldur direla, bere concientciac alha car-
tela-beçatu bat edo hia baicé ezutela egun-
nen erraiten dutela; eta hequen ere yizteco
gogorequin daniltçala, beccatnac eguten-
di-uzteneç, habituen diuzte bere animac.
Baiña veldurtafunic gabe, luincez, concie-
ntciac eta munduaren erraitiaz ere, conu-
rit eguin gabe, anficabequi dabilçaneç, sal-
teen diuzte. Bahibat tabernata arnoçû igort-
zen duçunean, gartigatcê dioçu tabernariari
eduequi deçala cenbaic egunez bahi hura, eta
guero hequen huruan atheraco duçula. Baiña
çoc nola atheraco duçun ecen barren ago sar-
cê duçu; eguneric egunera bahiaren gainean,
arno guchiago hartenduçu, hataco moldeç
ecen azqueneço icculuric bahiaren valioç
edan duçula, bahi guztia tabernan vitzten bai-
tuçu. Bada haut beror ceure animaz ere egui-
zen duçu. Erraiten duçu, bahi bai, baiña neho-
latá ere ezteçaqueçula sal. Erraité duçu becc-
atu bat eguinen duçula, eta ez guehiago. Or-

BECCATYTIC ILQYTCAA. 81

deabat eguin, etabat hari, hābaz iratchequit-
cen dioçu bere oudotie ; halaco inoldez, eta
suertez arimaren gainean, beccatuaren çorra
berretcē, eta çargacēn duçn, non azquencan,
bahi guztia, cein baita çure arima, tabernan,
deabnaren escuan, eta borherean gueldit-
cen baita, hartçaz, non bere gauçaz beçala,
nahi duenaren eguiteco.

Beccatutic ilquitceco, luçamēduran dabil-
lanati, guerthacēn çauca, cenfuto eta intere-
feco diruaren irabacia pagacēn ezruenari,
guerthacēn çaicara. Halacoari vrrhetic
vrrheta, çorra handitcen, berretcen, eta are
baldin demhora luçcaz badago, doblatcen
çauca eta orduan ezta erraxquiago pagutcē.
Ez eta beccatua ere ezta, egonaren buruan
aisequiago ezremediatcen. Ceren bataz dea-
bruc, egunetic, eguneta, çure arimaren
gainean, escu guchiago hartcen du; eta ber-
ritz berreca, ceren nola çu baitçoz, beccatit
eguinaz, eta becatutā egonaz, hala doha lai-
coo ere çure arimatic ihes eguinaz, eta vrrun-
duaz ceren cerori lehenic vrruntcē baitçara.
Eguicū contu eguicū gogoeta, ea cenbat
vrrhe duen beccatuean çaudela, eta beccatua
eguiren hari çarela; eta editenen duçu ecen,
vrrhe hetan guztietan, laicoa ganic vrrun-
cen eta apartacēn hariçan çarela. Bada co-
munzqui loaitcco beçanbat demhora, behar
ohida, bihurtcco ere. Beraz hunelatan çuc

82 GVERO AGO GATZ AGO DELA

ere ioan, diren hamar vrtheoran, edo guehri-
gotan, hariçan baitçara laincoaganix vrrunt-
cen, beharce duçu : hurbiltceco ere, hain
bertce demboraz. Nolatan duçu bada vste,
hambaz demboraz iraganduçun bidetic, hain
labũzqui, vrthe batez edo, diaz, ceure çã-
hartcean, çãhartcen baçara ere, bihurtuceo
çarela?

Eguia da ordea, halaco, faboreaz, garacia,
indarraçta haicea eman ahal diuçaso spiritu
sainduaz çure gogozri, eta vorondateari, non
vrruntcea baino fitez azgo, eta demboraz gu-
tiz azgo, eguin baitçeçaqueçu hurbiltceca.
Ordea eztaquiçu çure baxhan hala gueri ha-
tuceo denz : haluco faboreaz, eta garaciariç
eguin çaitçuntz.

Maria Virginea, eta Joseph Mariaren espora
vrrundu çiren Ierusalenietic egun baten bi-
den, han heç Iesus haurra vllcabeaz azquẽ-
duric. Eta guero bilha abiarri çirenean,
ediren çuten hieç garen egunean. Dembo-
raz gueh azgo, behar içatu çuten editececo,
galceco haino. Hala dirudi bada halaber,
demboraz gueh azgo behardela, beccatuen er-
remediatececo, egutececo baino. Cerũ beccatu
eguten hari çarenean, laincoaganic vrrunt-
cen çarenean, comunzqui gatz çara, sendo;
eta indartso-baiña gueto laincoo gana bihurt-
en, eta hurbildu nahi duçunean, eri, çara,
flaco, eta çahar. Beraz orduaz gatz azgo içã-

BECCVTIC ILQVITCEA. 83

nen da hurbilteza, lehen vrruntces baiño, Halatan erraiten du Propheta Davitec. *Qui Psalmo 70
elongans se à se peribatur.* Çure ganic vrruntcen direnec sin gaitz eguinen dure. Eca Iaincoac berac ere mehazehatecintu halacoac, erraitend duela, *va eis qui recesserunt à me.* Beguira Ofex 9:
beure eneganic vrrundu, eta apartatu direnec çori gaitz hequençar.

§. 2.

BEccatuac ilhunteen du adi médua, flacatcen du memoria, eta gaitatzen du vorondatea cenbatenez beccatu guelbiago, eta beccaturan egon ago, hanbatenez, adimédua, memoria, eta vorondetea eztheus ago. Hanbatenez deabrua itunago, eta nabuñago. Hanbatenez Iaincon ganic vrrunago, eta apartago. Eca hanbatenez çure indarra, eta ahala ere, etsaiari ihardesteco itipiago eta flacoago. Bada gauça hauc hunela direnaz gutroztic, nolatan duçu çuc vste, guero-hobequi onduco carcla, eta beccaturic ilquirco çarele orai baiño? *vra ttipi deñio ecin iragan deçaqueçu, cer eguinen duçu bada handi daginean?* Cuhaitz tripiac, oraiño erroric ezutenac, ecin arheraditçaqueçu, cer eguinen duçu bada errozia, eta handi ditenean? Erran nahidur-orai beccatuguti duçuncan, eta guti horiec ere betri direnean, ecin de-

84 GVERO AGO GAITZ AGO DELA

libera de çaqueçu, halaric ere, horicetic il-
 quircera, cer içanen d: bada guero, becca-
 turic heteric era heran demora luceaz gogor-
 euric çaudenean? Orai hamar beciaturecuin
 diharducaçu, guero ehunequin iharduqui
 beharcoduçü. orai yrthe baten edo biaren
 vñantça gaitzoa duçu, guero hogoyena edo
 berrogoyena içanen duçu. Beccatu eguiteaz
 coropilloac doñlarceintuçü, garheac herret-
 centuçü, carga handatcen duçu. Cer etbo jue-
 ria da bada haur vñte baituçü, ecé guero ca-
 ga handiarequin hobequi manaiatuko çarela,
 orai eripiarequin baiño? Vñte baituçü ecé gue-
 ro hamar beccature barecamendua hobequy
 erdieñico duçula, orai burzena baiño? Vñte
 baituçü guero, eritafuna hiñdi dadinean errar-
 agü içanen dela fendatcen, eta erremediatecē,
 eripi denean baiño? Etzaquicu noña erraiten-
 duçen (paritu saĩnduac? *La ignis prolixior gravat
 medicum, brevis langorem pascit de medicis.* Eri-
 tafan luceac, eta çaharrac neccatcen du mi-
 dieua, baiñla labuerac, eta berriac, eguiteco
 guti emaiten dio, hura laburçñi fendatecdu.

Eccles 10

In vita Ae-
 sculj apud
 Sars. cum 4
 pag. 117.

Eguia hau, emañ ceraucan aditcera aingui-
 rubatec lehenago mendietan eta ermitetean
 bicitcen ciren saĩndu heteric baci. Hartu-
 çuen ainguiru hanc guizon baren iduria, eta
 ioancca mentietaco saĩndu heteric baren ga-
 na, eta escutic harturic eraññ çuen oihauccan
 barecua, eta han etacutñi ceraucan guizon

BECCATVTEC ILQVITCEA 85

har, hari cela egur eguiten. Era çama bac eguitic, lochu çuenean, haticen ençiarçen, eai iasan ahal çeqaqueyens. Batiã hain eguiten handi, eçen eçin iasanez vçei bauçuen. Vici çuenean, hafi ven bertiz bigarreuean, egur eguiten, eta bere leheneco çamaren handiteen. Handi çuenean, hartu çuen, eta haticen lehen beçala ençiarçene eai iasan ahal çeqaqueyenz. Batiã arc ordu angutiago, eçen lehençandia handi pago baitçuen. Ordea guzjarçequin ere, haticen haur garrenean ere lehiatçen, egur eguiten eta bere leheneco çamaren, lehen beçala handiteen, vñlex eçen halatan arinduco eçitan, eta erraxqui ago iasaren eta eramaneu çuen. Sainduonec haur icençi çuenean, galduguiticico ainguiruan. Cer ehoqueria dabaur, vñle bace guigon hunc, betreçuz, çarga arinduco çaçcala? Eta handiteç, erraxqui ago iasaren eta eramaneu duela? Orduan ihar deñi eçen ainguirnac. Hoçrela due bada munduco ehoqueria ere, vñle baitute beccatotec beccatu anbirz equin, çarga piduarequis hobequi iaiçqaleco direla arnarequin haino. Erraten baitate. Orai berabedut, Orai eçuen arçan daturatçadan, beccatuac, eçin vçaditçaqueç oraiño dembra appur baceç hautan egon behardut, furtçerice ere, eçebat, iratçequitçen deranedala. Batiã guero guzçat vçicçitçut, guzçetareç itçquitçonaz. Itçcaçunaren

86 GVERO AGO GAITZ AGO DELA.

iesua, erhoqueriaren erhoa, vste baituçu ecen guero , herpendic vrthe baten, edo biaren buruan, orai baiño beccatu guchiago duçunean, holinean bartenago çaudënean , eta orai baiño flacoago çarenean , aiseçulago, eta erraxqui ago isquitco çarela. Itzqui bequçu erhoqueria hori burutic , egotz eçaçu ceura gogoric , eta sinhets eçaço , guero ago gaitz ago içanendela. Eta Ouidior dioen beçale. *Qui non est hodie, cras minus aptus erit.* Egun gai ezteca, bihar gutiago içanenda.

Ouid. li. 1.
de remedio
morbis.

*Nola guçtatic guerora ibiltceaz, coheratcen
deçofantça guçtuda.*

CAP. VII.

PROV. 23.

ERraiten du spiritu sainduac. *Adolefcous iuxta tiam suam, etiam cum senioris non recedet ab ea.* Nor nola gueruatcen baita gaztean, hala comuzqui eguizen ohi da, çahartcean ere. Orduan hartcë duen bideca, plegua, eta vñancça, eduquitcen du guerorat ere: ezta handic higitcen, ezta handic aldaratcen hazi itchetquitcen çaica. Dembora luçteaz bidetatu eduquiduen vrati, ezta erraz, bercecarat irioitea, eta eraguitea. Ezta erraz bidetatu haren, eta handic iragaitceaz, hartu

BECCATYTIC ILQVITCEA 27

duen vñantçaren , abiaduraren eta laster-
 rarengal aracircea. Ez eta beraz , ezta er-
 taz içanen , dembora luceaz toberaro deñ
 vñantça gauçobaren ere viztea eta aiatceca.
 Çamaria gazte deiño hezienda. Haragui
 berri deiño , gacitcen da. Çuhairça txipi dei-
 ño burlandacenda : Fincan gauça guztieç le-
 hendicitan harteen duse bere plegua eta ortk-
 hoia , eta behin hartuz guero nequez vizteen
 dute. Gogortuz guero gauç da bihucateca.
Quo semel est imbuta vocem, Servabit odorem re-
sta diu. Eltecauçaro eduquitcen du, bertian
 hartuen duen vñantia eta cutfua. Dio ora-
 tioe.

Orat. ep 1

Pluraz.

Licurgoe eracusteco Lacedemoniacoeç,
 cein indar handia çuen vñantçac , hartu ci-
 tuen bi çhacuz gazte , bi or eume amabate-
 nac , eta sabel aldi bateracoeç : eta herarie
 bara , vñant çuen bechi ere , etchean barren,
 cucinaco eta succaldecu , etce-plateren ar-
 tean : eta herriz berteca haci çuen campuan
 ihicico orequin batean. Eta guero handituz
 cirenean eraman cituen biac treçila batean
 Lacedemoniaco iende hequen aitecinera eta
 han lachatu eta largatu cituen , eta largat-
 cearequin batean, egoreci ceautzen bere aite-
 cinera , çibi bar eta haragui puscabat. Eta
 ihicitan vñantia , abiatu çen bere hala erbiaren
 ondotic , eta herriz berteca , cucinan hacia,
 Jodiu ceican haragui puscari. Eta guero er-

88 GVEROTIC GVERORA COBERATCEN

ran cerauen. Iecuslaque iauaac cer eguiren;
duen vñantçac, cein indar handia duen haz-
cuntçac, lehen bico seguitçac, era ohi-
cundeac : Nola or haucatic bara, bere haz-
cuntçaren arauaz, lochu çauca haraguarì,
eta herriz bertces, iatruqui çaicari iticiari.
Eccles 7. *Faij sibi fant, erudi illos, et curua illos de pueritia
errorum.* Dio Salomonec. Semeac dirucunean,
escola irçatçu haucetic; vçur itçarçu edu-
qui ttipi direino azpicic. Ceren behin handi-
tuz guero, eziturçu, hobequiago, manu-
cortuco, escuperaco, eta ez plegatuco.

§ I.

DEmbora luceaz beccaturan egoireaz era
vñatceaz, bertce calteric ethor expale-
di ere, pleguaren eta aztura gaixtoaren hart-
cea baiten ere, hura òera behar ligatereque as-
co, beccaturan paufarctic beguitateco,
eta lehen haino lehen bide oncan iben arait-
ceco. Ceren hain du indar handia vñantçac
ecen erraten baitu san Chisostomec. *Cum
maxima caelesti cibo allorantur iudei, Cepas & allia
requirunt, adeo consuetudo valet, cuiusmodi ha-
bitus roboret.* Iu duec Mana ceritçan iankari on,
ezti, goço hartaric franco çutelaric, guztia-
requin ere, vñantçac haindu indar handia,
ecen hare errequerituric, Egiptoco tipula
baratçurietara, bihurtu nahi baitçuten. Era
handic

Chrys. ad-
uersus vi-
cuperato-
res vitæ
Monasticæ
cap. 3. tom.
7.

DE LA VSANTÇA GARZTOA: 89

handic erraicen du Sen Augustinec. *Peccata quatenus magna & horrenda, cum in consuetudine em-
venerint, aut parua aut nulla esse creduntur, vixne
adeo, ut non solum non occultanda etiam etiam cum
predicanda ac el ffirmanda videantur.* Beccaturac
honda eta in garri tçan apate ere, eripi eta ez
deus idurteçcu çaitçes, heran vlatu duennai:
hain ez deus ecen gnetu, handic harat, nahî
ago bajuto, estali bairio, aguetu, campatu,
eta sanatu.

Erregue dauici etian ceratçatenean Saulen *s. Reg. 5*
hatinac baironê, ecin hobeaços eta halacoac
guziizequin ere, probeihu bairio, calle gue-
hi ago eguizen cioten, erapacen gnetu. Ceren
nola anateratçocian hechi argain ibile bair-
cen, ezpauçen oratçio hatinetan vlatua.

Eta hala vetti cituen, erraicen çuela. *Non
possum insedere quia usum non habeo.* Haina
hauquin ni ecin higuî çaitçes, ceren eznaiz
vlatua. Indatçue Habuilla batçue, ceibatz
harrerequin, eta huan vlatua bainatz, aize-
gum har epaçue, ecen nie eguierendut, herçaz
neure eguinhidea. Eta hala eguian ere çuen.
Ceren lehenbiecen antatçiqui çuen hatia fin-
catu ceratçan bere esçatçat beçatçaren erdiat,
landatu ceratçan copetan, eta egotçi çuen
ventçutuçie lurreza ordea guero hunde dem-
bora gutiren baretenean, hain soldadutu cen
eta hermeran vlatu, trebatu, eta ançatçuto,
ecen egun batoz hatmarie gabe, Sautu ihesi

DO GVEROTIC GVERORA COBERATCEN

cihoala, hartu baitçuen, Goliat handi haren
ezpata, erraiten çuela, ceen etcela mundoan
harentçat halacoac era ez hare nahiaçu ççe-
nie. Cer erran nahidu huncç? Lehen Saulen
harmac, etipiac etacinaç baitçiren, handiz
eta piluz viciçituen, eta orai Gigan handi ba-
tensac iduriceççaitça etipi era arin? Bai. Ce-
rentçhen etcen yfatus, etcen harmetara egui-
na baitça guero eguin cen, yfatu cen, en-
seintu cen, yebatu cen, eta enseiatceac, yfate-
ceac, eta trebateceac, lehen gaitz ceoa, etrax-
tu cerancan. Ceren yfaruaci etrabailuac ere
etçaitça hain etrabailu iduriceççen, ezçitu hain
senticeççen; Eta ez senticeççeo, eçevetaco lar-
va ere lodiceççen, gogorceççen eta khailluteççen
çaçic. Halacoari, eta haitçari, etçaitça hain
fite eçevac mofuriceççen, iccorçirinaç eguiren,
eta ez haraguiaç ethentçen, eta ez minberat-
cen. Ceren San Crisostomoc dioen beçala
Censuradinis emm vis, & in bonis, & in malis,
magna. Gauça hundi da vfança, hala oncan,
nola gaitçoa. Eta badio San Geronimoc ere.,
Asperam nobis & insuetam virtutum viam, nimia
facit consuetudo, que si in alteram partem transfe-
ratur, invenitur semita iustitie lenis. Beccatua-
ten vfançac gaitçendu verthucearen bideat
Ordea baldin vfança hura. Itçul badadi bert-
ce aldera, gaitçatatafubetic omiafunera, ediren-
nenda, verthucearen bide hura vera, etçerç,
atçeguin, eta placent. Esquiribatcen hasten

Chyfoft.
Hom 3. de
penitentiis
tomus 3.

Hieronim ad
Celasium.

DE LA VSANTIA CAIXTOA. 91

Çarenean, cein bigui dirçarqueçu erhiac, Jo-
huac beçala daude. Ceren ezparua vsatuac.
Baña guero, eta guero vsatcen eta trebat-
cen dira, hain trebatcen, Egun azqueotan,
bertce alderac beha çandela ere, hitzen erdiac
esquinbatcen batutuçu. Hala icussico duçu
dendan batcen ethean ere, officiafaze abradar-
za handia daramala, pontuac huffu, eta lalter
emaitcin tuela: Baña aprendiça baklian, ba-
rath, eta pontuac contatuz beçala hari dela.
Ceren ezparua aprendiça, Officialea beçala
vsaua, ohitua, eta trebaua. Halaican errai-
tendu Aristotelec. *Ex alia multotias storato, fit*
habitus. Ez behingoaz, baina maiz, eta an-
hitzetan vsatceaz, eguiten da trebetasuna, eta
aztura. Eta behin aztura hartuz guero, trebat-
tuz guero, anhitza gauça eguitē da, gogoa pen-
satequeetan, eta vorondatea ere halurateque-
tan ibili gabe. Hala erraien du San Crifostol-
moe. *Consuetudo est, quæ postea, etiam absque*
delectione fit. Anhitz etan, hartan gou pensatu-
ric, ceinacren çasa. Anhitz etan, cermintço-
çaren ezcaquiçula, arneguac, eta iuramentu-
ac eguitintçu. Anhitz etan, bertce alderac
beha çandela, erhiac soinu eguzeco erabil-
ceintçu. eta hanc guztioç dica, vsantçaren io-
cosc, trebetasunaren colpeac, eta azturaren
rornuac.

Garcelean farcen eaituz tenean, farthu berri
hartan, vsna onduçu, quitacia aditcen duçu,
erraiac nahaiten .jaizquitçu, tenecor çara,

August. libj
2 Ethic.

Chrysof.
Hom 10.
tom 3.

§2 GYEROTIC GYERORA COBERATCEN

Baiñs barrenhattan obiturz guero, indurrac queratz harrçaz, cenbait detuboraz, berheac crabiliz guero, forteen çara, ez-anfatacen çara, edet elten duçu.

Vsarçaitc goitcan goiz iaquitcen, era oren bartan iratçarrico çara. Vsar çaitc anbitz iaten eta edaten, eta berhi hala nahico duçu. Ate atre mutuec ere ezrute, bere li heneco vstua, edo etli garribat-bedere içan gabe, lehen içan diren oftauetaric, aicinat, iragan nahi. Hain du indar handia vsantçat, ecen erraiten bairu San Augustinect. *Ipsa quoque macaria consuetudinis, etiam que adinuat visitare, nouitate perturbat.* Anbitzetan ere, daquigulatic, habefiçatequeyela darabilagon vsantçaren vztaz, era hautstea, ezrugu guziarequin ere vztan, era ez hautzren, ceten aldatce hura, bautsteo, eta vztceco berritafon hura, goitzè baitçaiçu. Cer nahiçu guchi ago. Bada erraiten duenic, eta eguie; haurretic poçoin iaten vfarren dena, azquenean poçoinic haz ditocqueyela, era mantena.

August. 1.
Fortun.
disput 2.
com. 6.

Comment.
sup 3. cli.
8c.

§ 3

BAda baldin huncin gauça bortirza, eta indartfoa bada vsantça; Cer eguineo du berhiere, gazteic çahartceraino beccaturan vfarro denat? Nola vtçico do çahartcecan, gaztean coberatu duen vsantça? Veldur naiz vtz

DILA VSANTÇA GAIXTOA 93

ezteçan. Ceren San Crifostomoe dioen beçala. *Annosa passio medicamento momentanea non curatur.* Arraçadura vrbatua, narrio çahartua, çauti gaizcoatus, ezta pontu bateçaco midicuntçaz sendaccen, ezta behingo vifitaz erremedjatcen, eta ez hain fire leheneco elkantera, estatura eta egoitçara bihurtcen. Ceren nola eritafun handiac, sendacuz guero ere, vtzetn ohi baitu bere ondorie, cenbait herzu gaixto, cenbait eutsu, narrio eta arraçadura hala vtzendu dembora luceaz beccatutan egoiteac ere bere ondorie, cenbait ondore gaixto. *Sisinnare porist. Aetiopi pellem suam & pardas varietates suas, & vos poteris benefacere cum didiceris malum.* Dio Ieremias Propheetac. Mairn herrico mairu beltçac bere lartubeltça, eta Tigre arrac ere, bere nabardurac, colore pi ardatuac, alda, vtz, eta muthaditçanean, aldatuco, vtçico, eta muthaticoitu presuns gaixtoac ere, bere vsantçazco gaixtaqueriac, eta beccatuac.

Chryc. 12.
tom. 1.

Ierem. 13

Hilatan iccuffico duçu, gazte demboran beccatu baretan vsatu duenari çahartçean ere, eta deus ecin daidiqueyenean ere, gogoa bedere, eta beccatu hartçaz mingarçeez, aticguin hartcea bedere, badatchçala. Ceren San Agustinec dioen beçala. *Non quiescit. turpe desiderium, quantum frigiditas noster affectum,* Çahar gaixtoac, çahartu agatic, badu gogoa, iadarra çarca falta. Ahoa doi idequitçendu

Aug. de vit.
tu correcti-
ca ad loco-
rem cap.
22 tom. 10.

94 GVEROTIC GVEROKA COBRATZEN

eta idequitçenduçu, eta gnztiarequin ere arne-
gu eta iuramentu eguiren hari çara. Gorputza
ecin iasan deça queçu, eta ala barña amurubaz
mintço çara. Fincan lehen cerean seguru ba-
ituço, barren gueto ere, ametsetan, eta eldar-
nioetan ere edireiten çara. Eta cete eguiren-
du haut? Vñantçac, azutac, gortean hala,
han, eta hetan seguru, eta vsatu baituçu, eta
vñantça hura heçuruetan barrena sarthu baitça
iteçu. Eta nola çahartu aganc, heçurac guel-
ditu baitçaitzquitçu. Hala guelديو çaitzquitçu
vsantça, azutac, eta handic fortcen diren, inu-
guidac, abiadurac, eta inclinacino çaitz-
guztiae ere. Holatan erraitendu Job guicoñ
saindu hanc. *Offa eius implebuntur varijs adoles-*
centia eius, & carnes in pulvere dormient. Gaix-
rosten heçurac betheco dira gazte denborac
beccatuez, eta harequin batean lurrean ere
lohacartuco dira, ezute behin ere vicio.
Ceren San Gregorioc dioen beçala. *Teneb*
illum prava consuetudines, quem semel ceperunt,
atque quotidie duriores existunt, et cum eo in pulvere
dormiant quia non nisi cum eius vicia fuerint.
Vñantçac beccatuac iarraiquicé ohi çaitça
nehori heriocerañño, eta lurrean barrena sar
arceñño, ezute harerañño vizen, eta ez co-
monzqui han ere.

Iaincoac beguira çaitçala, vñantça çaitçac,
çure baithan, oflatu harcectic; eta vñantça
hura, hazcunça bihurtcectic. Ceren nola ba-

Job. 10.

Greg lib.
15. Moral.
cap. 5.

DELA VSATÇA GAIXTOA. 95

ita Heticas daritegan erirasunbar, ecin eguiten baita, succarra dembora luceaz, eta appurbana heçuretan barrena sartceaz: eta erituz. sun hanc ez paitu erremedioric, miracuilluz edo baicen, eta ipaitecorç ere chost luçaroz hala da dembora luceaz, gogoan, eta bihorzean barrena, sarturic dagoen aztura gaixtoa ere. Hura da Hetrica gaixto sarthua, acheraccon, eta erremediatcen gaitça. Eta halacoç gatic eraitendu San Augustinoc Thombaa barrena sarthua, eta chorçcia dagoela: eta gaineco harri-estalquia, jaquicera eta hats hatceza, yzzen ez tuena, vsabiça gaixtoa dela. *Moles illa inposita sepulchro, ipsa est vit dura consuetudinis, qua premitur anima, nec respirare, nec resurgere permittitur.*

AUG. Serm
44. de vet-
bis Damia
tom. 2.

Haur beror eman çuen aditcera gure falbarçailleoc berac, Lazaro, laur egunetaco hil quiraitus, subitz hats-beherapen, eta sentimendu eguiniç, pitzcu çuenean. Berce guztiac erraxqui eta sife cegoela pitzcu siruen, baiña Lazaro, iduriz, nequez. Aditcera emaitesgatic, ecin gaitz den, dembora luceas, beccatutan vsarua, vstaidua, eta quirastus dagoen, beccatorcaren sendarcea, eta erremediatceç. Halacoç, hartara helicendens, Lazaro quirastua beçala da, iaincoaten bohere handiaz baicen, ecin erremedia-ditequeyena.

Arraçoin hauçaz, guztioc emaitenda aditcera, nota luçamendutan, gue rotic guerora

96 GVEROTIC GVERORA COBRATCEN

ibliccaz, hartcen den vñantça gaixtoa : eta vñantça hure, ohoia oihalean beçala, sartcen den, gogoan eta bihorzean barrera. Eta nola den enganamendn handia, eta gure galgarria, erraica, guero onduconaiz, guero bide onean iarriconaz. Cezen guero haren ondoan desirainco duçu, berce guero luçcagobac. Eta halazan guerotie guerora çabiltçala, vñantçarequin batean, comunzqu guerrhatcê dena, heriotceac atrapatutic, sin gaur eguinen duçu.

Nola vñantça gaixtoac gogortcen, eta ez anfiatcen duen beccatuen.

C A P. VIII.

GAUÇA gaixtoa, eta perilosã da, orainocoan erran den beçala, beccaturan egoiteaz eta segurceaz, coberatcen den vñantça. Baiña are da gaixtoago eta perilosago, vñantça haren ondoco ondorea; haca harraric forcen den bihia, haca emaitenduen fruitua; cein baita, beccaturan usurceaz, gogortceaz, ez anfiatceaz; eta ahalquea, ohorca, eta presturasun guztia galdutic, doiltorqueriaz preçatcea lortatcea eta fendagaila egucea.

DUELA BECCATOREA. 97

In circuitu impij ambulans. Dio etregue Da-
uitec. Inguruea, edo ingurunean dabiliga
gaixtoac. Badabiliga, ordea inguruea, pro-
betehugabe, behiere leccu bereta liburteen
dizela. Hala dabilianac, eguiten duen iraba-
ci guzia da, lurraren aurizquitzea, çapatça
eta gogortea. Eta cenbare naz eta guchiago
bairabilla, haubatenaz çapatçeu ago, eta go-
gortçeu ago du. Hala bada beccatoreac eta
beccatutan ibiltçeez eta vsacçeez gogortçeu-
du bere concientia, mailu colpecc ingudea
gogortçeu duen beçala.

Psal. 11.

Etaiten du aditçera escriptura fainduac, bi-
tisiac beçala dizela gaixtoac, eta azqueneco
egunçan, ezquerreco aldean, ibenico dice-
la laincoac. *Statues pedes à sinistris.* Bitiça,
alunç-emea, gazte deiño, on da izteco, sa-
murda, vçterda, safoalda: ordea galicen du
adinac. Gueto eta guero doha, gaixtatuz,
çailduaz eta gogortuaz. *Et erat hudo aspe-
rum facie hircum.*

Matth. 13.

Plaut. lib. 1
Epigram.

Beccatoreac lehenbieçian beccatu guti
duenean, badirudic en oraino, çerbait valho
duela, samurduen partec, vçter duen aur-
quientçatic, endreçeta onic eta goçoric ba-
duela. Eta hala orduan, predicarçez, conscil-
ju onez, eritasunez, bete lagunac biltçen-
çaitçala çcullçeez, çgortçicçeez, eta hunelaco
bertec peril mueta batçuez, iccaratçeu da,
manberatçeu da, senticortçeu da, eta bere

58 VIANÇAC EZ-ANSIATCEN

buruari alharuric, ethorquicunaz gogoreran iatccenda. Baiña beccatur bethez guero, ple-gua hartuz guero, vfaruz guero, era vfança çaharuz guero, gaitaccenda, ez anfiatccenda, era aldezainguiru gaitsoen berdin, deabven paretzu eguiten da.

Vide Sancti Thomae 1. p. 9. q. 2. c. 2.

Nola Ainguiruac bere edimenduaz erdiets abal ceçan guzeia, ez guc beçala appurbana, era pofaruz, baiña colpe barez era offoqui erdietsi baitzen, Iebenbician hartu çuen bidca daduca era edegucodu feculacocçat. Behin maccurtuz guero alde batara ecin chuchen oiteque bertcera era ez guibelat bihur. Eta hala guerthateen çateu gurere hiltcen garencan. Ceren san Damascenoc dioen beçala. *Hoc est hominibus mors, quod Angelis castus.* Ainguirueran beccaturac eguin çuena, eguitendu gwre baithan ere heriotçac. Hec beccatu eguinez guero, erçuten erre medio-ric, ez eta guc ere, beccatutan hillez guero. Bada ainguru gaitsoen egoitçara, hurbiltcen gara gu ere, beccatu eguin hucfez, beccaturan gogortcera isultcera era ez anfiatccera ethortcen garencan. Ainguru gaitsoa behingoaz galdu era gogortcen behierecotz hala bada gu ere, ez behingoaz baiña bai anhiç eran era anhiç beccatu eguinez eta he, ran vfaruz gaitcen era gogortcen gara.

Damascen. lib. 1. p. 1. q. 2. c. 2. Thomae 1. p. 9. q. 2. c. 2.

S Thomae 1. p. 9. q. 2. c. 2.

Eta halaco beccatura gogortuz guetozcoz erraiten da spiritu sainduaren contracto bec

DVELA BECCATORIA. 99

ratua dela. Cete hartaraz guero maliciazcoa baita, Era nola flacora sinez eguiten den beccatua, erraiten baita, aitaren contra dela; eta iaquin gabez eta inosticiaz eguiten dena femearen contra dela; hala maliciaz eguiten dena ere erraiten da spiritu sainduaren contra dela. Cein baita hain perilosa, non galdeguiten baitu San Thomasce. *An sit remissibda.* Ea barceaquicun dena? barcea ahal direqueyenz? Eta ihardestendu lehenbicoric; behingat mercedez denaz beçanbarean, ez-tuela barceamendutic mercedi, ceren maliciazcoa baita. Bi garenaihardestendu, maliciazcoa denaz gueroz, ezuela bere egitez barceatecoetaric. Ceren nola baitira eritasun batque, hain handiac, gorputz gortia flacatua, vengutua, eta ecindua; bencen dutenac, eta etiaric hain iaunteen çairçanac, non dere içanez, eta eguitez ezpaitute erremedioic, ezpaitira sendaquicun. Hala ofintuaren, gogortuaren, itsutuaren, eta ez anfiatuaren beccatua, eta eritasuna ere hain da handia, non berenez ezpaita sendaquicun, eta ez barceaquicun. Ceren sendatecoo, eta barceatecoo behar diron erremedioac, berac bere saltaz, eta bere maliciaz, bere plazerera eta iaquilara, vraten baitico, probecharu gabeiragaitera, eta galterera, Eta halaran halaco beccatuagatic, cein baita spiritu sainduaren contracoa, erraiten du San Matheoc,

Vide Sancti Thom 2 1.
qu 4 1.
& sequenti-
bus & q. 14
art. 3.

IOO VSANTÇAC EZ-ANSIATÇEN

Math. 12. *Non remittetur in hoc seculo, neque in futuro.* Ez-
rela barccatucco mundu hunetan etz ez
bertcean ere.

S Thom.
vbi supra.

Eguia da ordea nola Jaincoaren misericor-
dia baita guzcoen gaincooa, guertzarrenda,
halaco beccatuetarie ere cenbaiten barccat-
cera. Ordea san Thomasec diocen beçala, ez
maiz, gutitan, eta miracuilluz beçala. *Per
misericordiam Dei aliquando tales quasi miracu-
lose sanantur.* Eta erraiten denegan, ezrela ha-
laco beccatua barccatucco; aditcent da, ezte-
la barccatucco, ez ceren Jaincoac ecin barcca-
deçaqueyen, edo ezten cenbait barccateen;
baita ceren bataz gutitan barccatcen baituz
eta bertceaz cerengaitz baita; era linean ce-
ren nola maliciazeoa baita eta ez flacorasu-
uezeoa, ezpaitu halacoac bere eguitez barc-
camenduric mercei.

f. 1-

CAldeguiten dute Theologoc ea cerar-
raçoñez, edo cergatic, deicen diren
beccatore batque, herceen artetic oñina-
tuac, gogortuac, iditutuac eta Jaincoac beccac
ere viciac? Era Jaincoaren aldeic denaz be-
çan batean, ezta etraz Jaquiten, ezta erraz
arraçoñaren eta diferenciaren emaiten eta
edireiten. Ceren Jaincoac hala beccatutan
gogortuey, nola gaincaco bertce beccatore

DVELA BECCATORIA. 101

guztiey omaiten deraue, mundu hunetan di-
reino saluatoreco, eta beccaueraric ilquitce-
co, alco duten beçain bertee garacia, lagune-
ça, eta labore. Haren aldetic bada behardena,
ezta handic deusen faltaric, eta ez escasie,
Harc iguzquiac beçala eguiten du, oncy, eta
gaixtoey, guztiey arguitcederaue. *Solem* *March. 5.*
summas facit super bonos & malos. Eta Ioidoue
Pauloc diouen begala. Iaincoac nahi du guz-
tiac salua ditecin. *Qui vult omnes homines sal-*
uos fieri. Eta halaber guztien athey dagote,
guztietan deitcedu, idequi baliagote nahi.
Ego sto ad ostium & pulso.

1. ad Thim.

Apocal. 3.

Ordea guztiarequin ere nola anhitz lec-
cutan, erraiten baitu scriptura sainditac, be-
ccatore batçac, berteen artetic, direla go-
gortuac, isutrac, eta Iaincoac ere vteçac,
eta are Iaincoac berac isutcen, eta gogort-
cen dituela: badirudi behar ligatequeyeja
Iaincoaren aldetic ere bilhaen, eta etnan
cenbair caufa, arraqoin, eta differentcia. Eta
editececo, taquin bearduque eoen, iccusten
duentan gure Iaincoac, nola gauden becca-
vutan sartuac, anhitz ensciu, eta pensu
eguiten duela, gure beccatu hetaric atherat-
ceco. Anhitz mainaz, eta traçaz vñatem,
direla, gure bide onen ibenceco. Nola gucu-
re vorundatea gucure escuco baitugu: nola
nahi badugu baietz, eta nahi ezpadugu ecetz
erraitceco libre baicara: gure vorundate libre

Ego iodu-
rabocor
Pharaonis.

Exo. 4.

Quem vult
indurat.

Rom. 9.

Extora cor
populi Iud.
1. 16. 63

103 VSANTÇAC EZ-ANCTATÇEN

hunen araubaz , densetan ere bortchatu ga-
be , deiteen , eta thiraten gaitu laincoac bere
gana. Eta comunzqui lehenbiciço aldian , ez-
caitu guztiz ocentzqui , eta bortitzqui deiteen
Jondone Paulu bat , deitu çuen beçala. Bai-
ña deiteen gaitu appur bana , emequi , ezti-
gui , nrañaz , concientia alharuz , eritafu-
nac eruzuez , bere predicacion erranez , eta
anbitz bertze moldez. Eta huna lehenbici-
ço deiteen , eta thiraten gaituenean ihardest-
ten badiogu , lurbiltzen bagatçaitça , gu-
rubigartenean , biciquiago , eta sendoqui-
go deiteen , eta thiraten gaitu : eta hala , ha-
la hirur gartenean , eta aitcinat ere. Halaco
moldez , non arquenean osloqui , eta com-
plinuqui , campotic , eta barrenetic delcurie ,
eta faboaturic , bere garacian , eta adisqui-
deraçunean , beçatu guztiaz barecurtic
ibentzen baitaitu. Ordea lehenbiciço deitee,
thirate , eta fabore ezti comun herçaz con-
turic eguiten eztuguneã , herçaz prohercha-
ten ezcatenean , hec ezrecibitzen eztitugu-
nean , biburten bada ere , oraiño berriz , le-
heneco fabore comun herara beretara , eta
oraiño orduan ere deiteen bagaitu ere , asco
den beçain bertze : eta aitcinerat ere prestic
badago ere , molde berean , lehen beçala deit-
ecco , eta faboratçeco : ez ordea orduan , ezta
comunzqui aitcinago iragaiten. Erran nahi
dut , lehen beçala bai , baiña ez çairuela or-

DVELA BECCATOREA. 103

duan, lehen baiño hortizquiago, eta sendo-
 quiago deiteen, eta sauroateen. Eta haur
 gurene falraz. Hala erraiten du ene escola
 nabusi batec. *Obstinati exsecrati ob suam culpam
 vix, aut nunquam videntur bene prioribus auxiliis,
 neque ira non accipiunt posteriora illa auxilia,
 qua reliquis peccatoribus saepe donantur.* Ezte-
 ratuzquigu emaiten fabore bere gaitiezcoac,
 abantaillezcoac, eta emendailuzcoac. ceren
 ezpaituigu etrecibiteen comunac eta ardu-
 racoac. Edequiteen derautzquigu bi garrenac,
 ceren gaitzqui vfatcen baitugu lehenbici-
 coez. Ceren baldingauça tripian, eta appur-
 tean leyal dena, arraçoin bada, handiagoan
 ere emplega dadin. *Quia in paucis fuisse fidelis
 supra multa te constituit.* Baditudi bertee al-
 dera, leyal eztenari, emanen ceicana ere ede-
 qui behar gaitzala. Ongui da, eta merceia da
 aiteinero fabore tripiez conturie eguiten ez-
 tuerari, eztaquitçan ematu handiac. Gureac
 dira faltac. Ceren San Augustinec diuen be-
 çala *Nunquam prius Deus deserit hominem, nisi
 prius ab homine deseratur.* Ezta behin ere Iain-
 coac vizeen guicoñu, baldin guiconac lehen-
 nic, vitz epadçça Iaincoa. Fabore comunac
 arduracoac, eta asco diren beçain berteeoac,
 emaiten derautze gogortuey, eta oflinartuey
 ere, ez ortea bere gaitiezcoac, eta aiantail-
 lezcoac. Eta agueri da ezetz. Ceren nol-
 añhitz baitohz garaciatic garaciara, lagunt-

Cumele,

Math. 24.

Augustin.
tomo. 88.
de tempore
tomo 10.

104 VSANTÇAC EZ-ANSTATCEN

- çatic lagunçara, eta faboretic faboretz, fa-
 hore bere gainexcoac, arduracoac baiño han-
 diagoac dituztenac, bere hala lehenbico
 vquitcean senticortcen dira, bide onean iart-
 cen dira. *Ad cuius saltum, combata sunt viscera
 eam.* Edo behineçat hadate bere baidan bar-
 rena, aifecabe bat, conciençiaran alhadura
 eta ninbera dui handibat: hain handia, non
 eciu oigui bere beccatuetan iarhaititezque
 eta ez sofega. Baiña fabore bere gainhezcoric,
 comonac eta arduracoac baiño handiagoric
 içaren ezuteneç, ezute conciençiaran
 halaço alhadura handitic eta veldurafonic
 içaien. Anticitic sofegatuqui, presuna segu-
 ratuac beçala daude, eta hala egoirea da he-
 quen loria. Hala erraiten du halaço ez mint-
 ço dela spiritui sainduac. *Letantur cum male fe-
 cerint et exultant in rebus pessimis.* Gaizqui
 eguitezen, eta eguin ondoan, guzrietan atle-
 guin hartcen dute, hartan loriatcen dira. *Im-
 pium cum in profundum mularum venerit, contemnit.*
 Gaiz-oac beccatuen. hosiuean sartuz guero
 eta betan. Leçaro vsatuz guero, ezin antia-
 tic, ezraduca cõmuc, gainetacoac, sentien ga-
 be eguiteintu. Eta badio Iodec ere. *Bibunt im-
 quitatem sicut aquam.* Presuna egarric vr-
 hoçça beçala, eiaten dituzte beccatuac. Erran
 nahi du: erranqui eta hartan atleguin hart-
 cen ducela. Halaçoey nota saincoarequin
 etfai bairra, eta etfai ere bairrena, ezteraitzo
 emaiten,

Cantic. 5.

Prou. 2.

Prou. 18.

Job. 15.

DYLIA BECCATORIA

105

emaiten, bere adisquidey, edo gutiago esai direney emaiten derauzten erneratsun iratsarpenatsun, bareneco herotsun eta bertee fabore handi ishil batzue. Eta hec ez emaiten ^{egil:} guero, berac here saltaz isurcen, gogortcen, eta ez anhiarren dira. Hala erraiten du San Agustinet Pharaonuz ininco dela. *Quid est quod dixit, ego induabo cor Pharaonis, nisi cum absteru gratis mea, obdaret illam nequitiis suis?* Iaincoac beccatorearen vitzia, isfutea, eta gogortcea, ezra ez Iaincoac berac isfuta sun haren eta gogortasunaren emaita eta ibentcea, Baita hura da, Iaincoac ez arguitues, ez beratcea, fabore bici handi bere gaitheco liequen, beccatoreac berac, hala causatoric, ez emaitca: eta handic isfuteca eta gogortca vitzia. Hurela aditu behar da, eta harrada, Iaincoaren aldeic eman ahalditequeyeta araqoisia, cergatic erraiten den, beccatore batzue, berteen arteic, ditela isfuta, eta gogortuac, eta Iaincoac isfuteen eta gogortcen dituela. Erran nahidu: bigarren fabore handiac here saltaz ezterauziela emaiten, eta isfu eta gogor ditucin permissioen duela,

Aug. serm. 88. de temp. p. e. qui est p. r. u. c. de Pharaon. tom. 10.

§. 2.

Cergatic erraiten den beccatore batzue, berteen arteic ditela isfuta, gogortuac eta Iaincoac ere vicia, bada gure alde-

H

106 VSANTÇAC EZ-ANSTATÇEN

tic ere arazçom bat, are claragoa era aditecoo etrazagoa, vein haitz vsantça, legimentça, demaora luceaz beccarutan egoitça. Handic, hiala, egonete, itfutçen eta gurgortçen da beccatorca: Handic onrafunera baiño, gaix-tatafunera orriagoa, isuriagoa, eta emanagoa guelditçen da. Handic erroac eguitçintu. Fincan handic, beccatua bereracotçen, eta natural beçala erreudacçen du, tan era edan gabe baiño guehiago, beccatuz egun gabe ere ecin dagoqueyeia, iduritçen haitçaca.

Eguiten duçu egun beccatu bat era beccatu haitçaz orhoitçen çara arratçean, alhatçen çaitçu ceute conscientia. Eguiten duçu bihar bercebat, eta orduan ere orhoitçen çara. Ordea egun baiño, bihar gutiago, orhoitçen çara. Lehenbician senticor, eta guero era guero gutiago. Lehenbiciric beccatu eguiten duçunean, veldur çara, bi garçenean ere bai, ordea lehenbicicoan baiño gutiago. Eca hanbat vsatçen duçu beccatu eguitça, hanbat segnitçen duçu, non alde guzuz veldurra gaitçen baituçu; vsatuari beçala, heran laqueçen baitçaitçu; era handic harat batere ezpaitçendu baiño guehiago, ezpaitçut conroric eguiten. Beccatubat baiten eztuena, min-bera da, senticor da, veldur da, ecin sofega diteque, baiña elun dituenac, beccatua beccatuari iratchequiric, beccatuz betheric dagoenac, ezau anistatic, ezau sentit-

DVELA BECCATOREA. 107

cen, extaduça conuric. Ceren vfangare-
quin batean, isfutura, gogortua, ezanfarna,
erz erroac eguinic, beccaturan barrenafar-
thua baitago.

Guçon batec, bere herritic campora in-
dielara edo bertec leccu virun bateara pa-
ritcen denean, era oratio bere herrico aguer-
rian, comarquetan eta terminoetan denean,
maiz beharren du guibelat, bere herrico
mendieratat. Baiña aiccina iraganex guero,
bere herria eta herrico luera viltatic galduz
guero, itçulcen da bertec alderat; ioan be-
har duen, era dohan leccu hartat: era han
aldiz, bere beguac, era gogoa ere ibentcen-
tu. Bada haur beror guerhaten çaica, lehen
justu itçanic, cenbait demboraz beccaturic
gabe egonic, beccatu eguitera partice nera
abiaceen denari ere. Abiatu berri hataan,
maiz beharren du guibelat, vrendnen bicitce
pisturat: era hartçaz orhoituric, eguiren du
cenbait hatz-beherapen, errecebicen du be-
re baitian, cenbait triltura. Baiña beccatur-
tan aiccina iraganex guero, leheneco aztura
onac eta vesthuteac, begui viltatic galduz
guero, gogoric viciz guero, ibentcen du al-
diz bere gogoa, era bihorz guzia, esnen
arcean darabiltçan beccatuetan eta placere-
tan. Eta handic harat, ezru leheneco herriaz
era bicitceaz conuric eguiren, virundu da,
presentecoac darama guzia.

108 VSANTÇAC EZ-ANSTATÇEN

§ 3.

Becaru bat eguiter duçunean eriteen da arima; bia eguiter dituçunean eritecõ ago da eta anhitz eguiter vfa ça cobe rarrõduçunean, eta vfaurça cõberçurac, vfauari heçala, heran laqueter çaiçunean, are eriteen ago da, orõçan hurrantçen da arima. Era halacõç, ez conçeillu onez, ez p edicarien erranez, ez bere lagunac hiltçen çaiçala icucileaz, eta ez hunelaco bertee gauçaz, ezta conçuric eguiter, etaez probechuric atheratçen, çaitteç baicen.

Halacõari çuet harçen çaiça Iainçõarequin, et bati midicuarerequin eguiter çaiçana. Midicuar emul en diu erçari, edari bar, purga bat, bere eguiter ona, era ericafunari dagoçana. Ordea purg onai çan agatic, eritafuna hain da handia eta bõrtitza, etia hain dago ahitza eta vsteldua, eçen ex paitio purgac harere onic eguiter, çaitteç baicen. Midicuar eta midicuar ezire faltarie. Norc du bada falta? Barreneç ericafunac, barreneç vstelisunac, Bada molde huncian berrean, gure Jaungoicoac ere, ezta midicuar, ematenderautça beçaiure erçari, edatnac, midicuar, zuifuac, conçeilluar, eta anhitz erremedio. Baifa guziarequin ere ezta ferdatçen. Aitçitic orõuan eriteen ago,

DIFELA BECCATOREA 709

orduan burritzen ago da. Eta nor du bita-
za? Er midieoa, ez Jaincoac. Nor bada?
Eriae berac, beccatoreac: aldeguztaz gal-
dua, naturala, arraçatua, eta erroze egui-
nic, beccatuz eta aztuagaistoz bethea bai-
tago. Iguzquia beratzen du caoa, eta go-
gortzen zorra. Eta certarie heldada haur.
Ez iguzquia beragantia. Ceren hanc biac oro-
bat berotzeintu. Baifia helduda ezcoaren eta
larraren erroco differentzialic eta natural-
çatic. Tondone Petric, eta Judacee biac
eguin çuten beccatu, eta biac daico çituen
Jaincoac, biac emaa certaren anbitz midieo-
na eta erremedio. Et aguztarequin ete sen-
datu çan bara eta ez berceca. Sendatuen
Tondone Petric Jaincoac eogaraciaz; eta guel-
dituen sendatu gabe Judas, bere faltaz eta
maliciac.

Jaincoac beguira çaitçala, beccatuac ez
sentireca ethoretetic çeren halacney errai-
ten derauç Jaincoac berac. *Lo peccato vestro* Joan. 8.
morietur. Çeuen biac: nan hilen çarete, ce-
ren hancan gogortuac eta ez anfiatete bait-
çaudete. *Cor durum male habetis in nouissimo.* Eccl. 9.
Bihoiz gogorra gaizqui çanen da bere az-
queu linean.

Baldin vtz haceneça harrî handi bat eçue-
tarie, norat oibe lihoaque, çosi ala behe-
ti? Segur da beheici lihoaquey eta. Bada ari-
ma galdua hanbat vrthez, harrîa beçala bec-

110 V S A N T Ç A C E Z - A N S I A T Ç E N

carutan vrtharua dagoena eta egon dena, no-
raco da bere azquen hincan, laincoze bere ef-
cutie vrz deçancan ? Ezta eergaldegunie.
Erhoquëria handia da, harria behëiti beça-
la, beccatutan dagoena ere, ezta i fernua
erorico vllte iqaitca. Ceren harria cem pifü
den, are beccatua baita pifüago.

Bada çuciragan diren vrche guzriotan, be-
hin ere onguti cohefatu gabe, beccatutan go-
gorturic eta ez anfiacuric çaudecinorrec, cer-
tan haratu vllte duçu ? Nolatan duçu elpe-
rantça falbarceco ? Ezta çulaçu mundu hune-
taco aldia daguicunean, i feroua çuretçat da-
goela ? Çu beçalacnez erraiten da. *Descende-
runt in profundam quasi lapis*. Erori ciren harritz
beçala, hondarrera.

Beraz huncelaten, ezta guerotic guerora,
ibili behar. Ezta dembora luçcaz beccaturan
egon behar. Ceren egoite hura dagure gal-
garia. Handic forceen da vsantça; vsantça-
tic ederettea eder-eltete, ez anfiatcea; ez
anfiarctetic ez sentitçea ez senticoetic, itluc-
cea, gogortcea, eta azquenean, ahalquea
galduric harçaz preçatcea, loriatcea, eta
fenda gailta erixtea. Eta handic harat, har-
taraz gueto, ezta guicula harçaz conuric,
garzqui da hurranda, billaren pate eguten-
da.